

2020-01-24

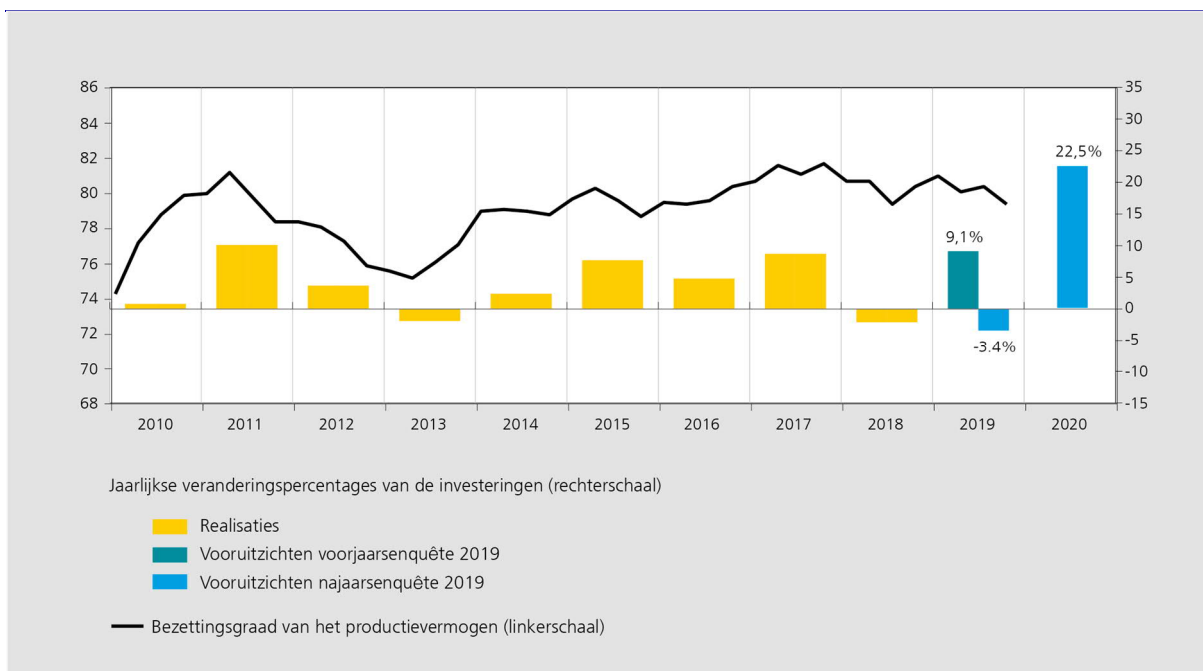
PERSCOMMUNIQUÉ

Resultaten van de enquête naar de investeringen in de verwerkende nijverheid

Verwachte opleving van de investeringen in de industrie in 2020

- De investeringen in vaste activa in de verwerkende nijverheid zouden in 2019 licht afgenomen zijn.
- De ondernemers verwachten in 2020 daarentegen een aanzienlijke stijging van de geïnvesteerde bedragen.

GRAFIEK 1 VERLOOP VAN DE INVESTERINGEN¹ EN HET PRODUCTIEVERMOGEN

¹ Volgens de halfjaarlijkse enquête van de NBB; veranderingspercentages van de investeringen uitgedrukt in lopende prijzen (exclusief leasing).

De Nationale Bank van België houdt tweemaal per jaar, in de lente en in de herfst, een enquête naar de investeringen van de ondernemingen uit de verwerkende industrie.

Minder investeringen in de industrie in 2019

Volgens de resultaten van de najaarsenquête 2019 zouden de investeringen in vaste activa – uitgedrukt in lopende prijzen – in 2019 met 3,4 % zijn teruggelopen ten opzichte van 2018. Deze vermindering kan in verband worden gebracht met de daling van de bezettingsgraad van het productievermogen en met de verzwakking van het Belgische ondernemersvertrouwen in de verwerkende nijverheid tijdens het grootste deel van 2019. Het afgelopen jaar werd trouwens gekenmerkt door toegenomen internationale onzekerheden - met name door de verergering van de handelsspanningen tussen de Verenigde Staten en China en het uitstelgedrag rond de brexit -, wat een weinig gunstig klimaat is voor investeringsbeslissingen, in het bijzonder in de bedrijfstakken die het gevoeligst zijn voor de internationale handel.

De geïnvesteerde bedragen in 2019 zouden sterk gedaald zijn in de technologische industrieën, met inbegrip van de automobiel-, textiel- en plasteeknijverheid. In de petrochemie zouden de investeringen zich gestabiliseerd hebben op hun niveau van 2018. Omgekeerd zouden de geïnvesteerde bedragen in bescheiden mate gestegen zijn in de voedingsnijverheid en de chemische nijverheid en op een iets meer uitgesproken manier in de staalnijverheid.

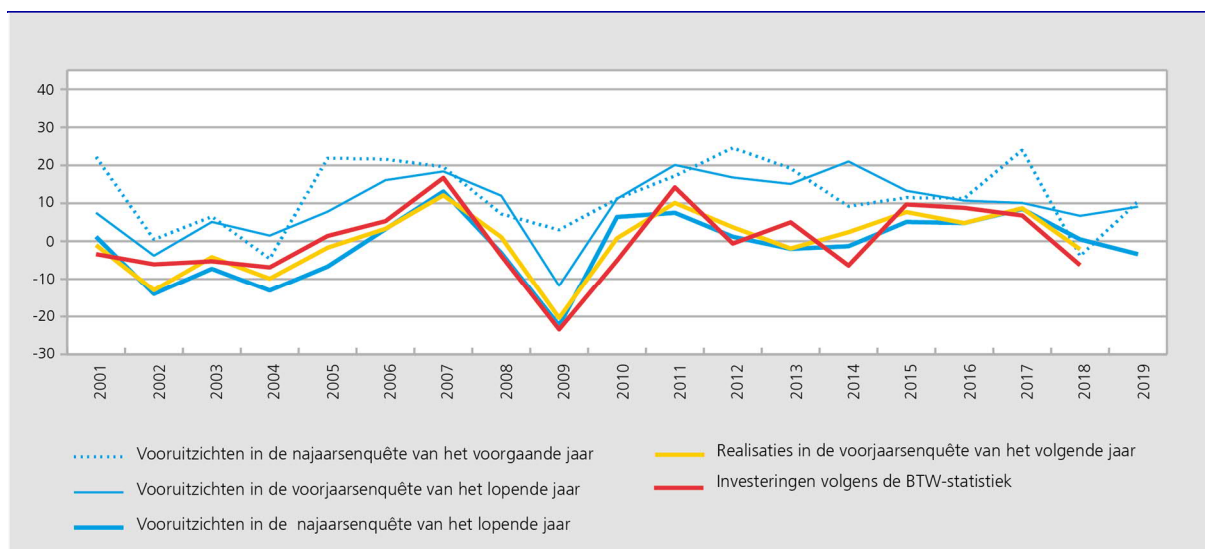
In vergelijking met de voorjaarsenquête, waaruit voor 2019 een verwachte investeringsgroei van ongeveer 9,1 % bleek, werd de nieuwe raming voor datzelfde jaar dus aanzienlijk neerwaarts herzien. Ongeacht hun grootte, meldden de ondernemingen dat ze uiteindelijk minder hebben geïnvesteerd dan wat ze zes maanden eerder hadden gepland. De exportcijfers in aanmerking genomen, zouden de investeringen alleen toegenomen zijn in de ondernemingen die weinig of matig gericht zijn op de buitenlandse markten.

Meer optimisme in 2020

Na een zwakke groei gedurende twee jaar, verwachten de industriële ondernemingen een aanzienlijke stijging van hun investeringen in 2020, met iets meer dan 20 %. De investeringen zouden moeten toenemen in de staalnijverheid, de chemische nijverheid en de voedingsnijverheid. Na een afname in 2019, zouden de geïnvesteerde bedragen ook moeten stijgen in de technologische industrieën (met inbegrip van de automobielnijverheid) en de plasteeknijverheid.

De toename van de investeringen in 2020 zou gelden voor alle categorieën van ondernemingsgroottes, en in het bijzonder voor de kleinste daarvan (met minder dan 50 werknemers). De exportcijfers in aanmerking genomen, zouden de investeringen ook toenemen in nagenoeg alle ondernemingscategorieën, ongeacht of ze weinig, matig of sterk gericht zijn op de buitenlandse markten.

GRAFIEK 2 **BEDRIJFSINVESTERINGEN IN DE VERWERKENDE NIJVERHEID: VOORUITZICHTEN UIT DE HALFJAARLIJKSE ENQUÊTE EN FEITELIJKE INVESTERINGEN**

¹ Bronnen: NBB - halfjaarlijkse enquête, veranderingspercentages van de investeringen uitgedrukt in lopende prijzen (exclusief leasing), Statbel.

Toelichting: De definitie van investeringen is restrictiever voor de enquête van de Bank dan voor de btw-statistieken, aangezien immateriële activa en leasing daarin niet zijn opgenomen. Gemiddeld beschouwd is de enquête naar de investeringen evenwel representatief voor ongeveer 50 % van het investeringsbedrag van de verwerkende nijverheid zoals dat in de btw-statistieken is weergegeven.

De investeringsvooruitzichten die de ondernemingen meedelen in de enquête vormen een goede indicator voor de grote investeringstendensen (vertraging, versnelling) in de industrie, maar de strikt cijfermatige ontwikkelingen moeten met de nodige omzichtigheid worden geïnterpreteerd, aangezien het verschil tussen de vooruitzichten en de uiteindelijk geïnvesteerde bedragen vaak aanzienlijk kan zijn. In de najaarsenquête van het voorgaande jaar overschatten de ondernemingen immers systematisch hun investeringsvooruitzichten voor het komende jaar, in de voorjaarsenquête van het lopende jaar stellen ze zich vervolgens gematigder op, om ten slotte in de najaarsenquête van het lopende jaar een raming te geven die zeer dicht bij de uiteindelijk opgetekende cijfers ligt.

Een van de mogelijke verklaringen voor die systematische opwaartse vertekening in de enquêtegegevens is dat de ondernemers daarin veeleer hun bereidheid om te investeren zouden uitdrukken, maar dat die investeringsbereidheid uiteindelijk wordt afgeremd door externe elementen waarop de ondernemers minder vat hebben of waarop ze moeilijker kunnen anticiperen. Dit is zeker het geval in de industrie, die doorgaans gevoeliger is voor de schommelingen van de mondiale conjunctuur dan, bijvoorbeeld, de dienstensector.

Bij de najaarsenquête wordt aan de ondernemingen gevraagd hun investeringsbedragen uit te splitsen naar economisch doel en financieringswijze.

Voornamelijk vervangings- en uitbreidingsinvesteringen

Als **doel van hun investeringen** brengen de ondernemers meestal (ongeveer voor drie vierde van hun investeringen) twee grote redenen naar voren, namelijk de vervanging van het productieapparaat en uitbreiding. Ook al is het verschil klein, verwachten de ondernemingen, net als de voorbije twee jaar, meer te investeren in vervanging dan in uitbreiding. Het saldo van de investeringen wordt aangewend voor rationalisering en voor milieubescherming.

TABEL 1 **ECONOMISCH DOEL VAN DE INVESTERINGEN IN DE VERWERKENDE NIJVERHEID**
(in procenten van de totale investeringsbedragen)

	Vervangings- investeringen	Uitbreidings- investeringen	Andere ¹	waarvan:	
				Investerings in rationalisatie	Investerings in milieu- bescherming
2014	40	42	18	12	3
2015	36	41	23	14	4
2016	31	48	21	12	3
2017	38	42	20	12	4
2018	42	37	21	13	2
2019	38	38	24	16	2
2020	39	37	24	16	3

¹ Worden beschouwd als 'Andere', de investeringen waarvoor het niet mogelijk is het belangrijkste economische doel te bepalen, bijvoorbeeld sociale investeringen, en investeringen gericht op rationalisatie en milieubescherming.

Het beroep op eigen middelen blijft veruit de belangrijkste **financieringsbron van de investeringen**. Zo zou 91 % van de totale investeringen in 2019 zijn gefinancierd met eigen vermogen. 7 % van de investeringen zou met vreemd vermogen zijn gefinancierd. In 2020 zou 94 % van de investeringen met eigen vermogen moeten worden gefinancierd, tegen slechts 4 % met vreemd vermogen.

TABEL 2 **FINANCIERINGSWIJZE VAN DE INVESTERINGEN IN DE VERWERKENDE NIJVERHEID**
(in procenten van de totale investeringsbedragen)

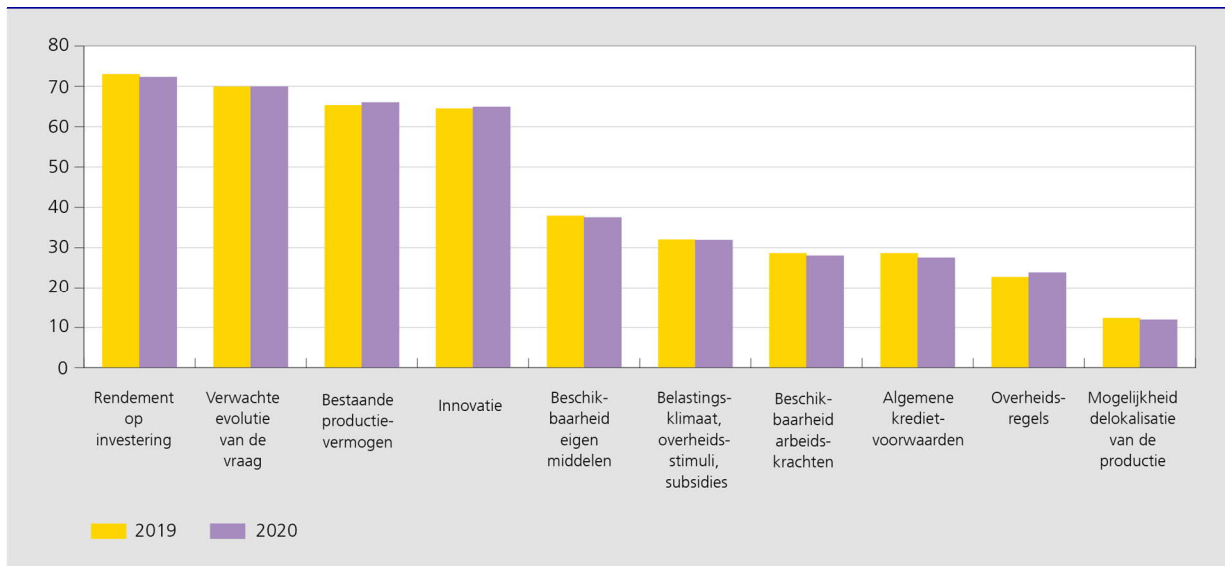
	2016	2017	2018	2019	2020 (vooruitzichten)
Eigen middelen ¹	91	91	92	91	94
Kapitaalverhoging via de uitgifte van aandelen
Vreemd vermogen	7	8	6	7	4
Materiële investeringsgoederen via leasing.....	2	1	2	2	1

¹ Met inbegrip van de financiering via een bedrijf binnen dezelfde groep.

Naast de louter kwantitatieve resultaten verschaft de enquête ook kwalitatieve informatie over de **investeringsdeterminanten** van de ondernemingen.

De ondernemingen wordt verzocht aan de hand van een lijst van mogelijke factoren aan te duiden in welke mate de factor voor de investeringsbeslissing "stimulerend" of "beperkend" was of "geen invloed" had. De belangrijkste voor 2019 als "stimulerend" beschouwde investeringsdeterminanten blijven voor 2020 grotendeels dezelfde. De eerste investeringsdeterminant blijft het rendement op de investeringen, dat zowel voor 2019 als voor 2020 door meer dan 7 op 10 ondernemers wordt vermeld, op de voet gevolgd door de verwachte ontwikkeling van de vraag. Het bestaande productievermogen en de invoering van nieuwe technologieën (innovatie) werden, zowel voor 2019 als 2020, ook genoemd als beslissende factoren om te investeren, door ongeveer twee derde van de bevroegde ondernemingen. Voor bijna vier op de tien ondernemingen vormt de beschikbaarheid van eigen vermogen een bepalende factor voor de investeringen. Bijna een derde vermeldt in dat verband de belastingen en subsidies, en onmiddellijk daaropvolgend de beschikbaarheid van arbeidskrachten. Daarna volgen de algemene kredietvoorwaarden, die door iets minder dan één op de vier ondernemingen stimulerend worden geacht. Ten slotte vindt slechts 12 % van de bevroegde ondernemingen dat een mogelijke verplaatsing van de productie een belangrijke factor vormt bij de investeringsbeslissing.

GRAFIEK 3 **INVESTERINGSDETERMINANTEN¹**

¹ Percentage ondernemingen die de investeringsdeterminanten "stimulerend" hebben genoemd. De ondernemingen kunnen meer dan één bepalende factor vermelden.